

■ Companiile de stat, căpușate de partidele politice **PAGINA 3**

■ S&P evaluează ratingul țării noastre; decizia este așteptată pe 2 octombrie **PAGINA 4**

■ Fotbal și bani: FC Barcelona ajunge la datorii de peste 2 miliarde euro **PAGINA 10**

■ Liderii industriei AI cer ONU reguli comune pentru gestionarea riscurilor inteligenței artificiale **PAGINA 11**

■ El Nino ar putea provoca 451.000 de decese suplimentare asociate căldurii până în 2027 **PAGINA 12**

■ EBA: Băncile din UE nu pot finanța corespunzător ambițiile blocului comunitar **PAGINA 12**

■ Un super-ciclu al cheltuielilor publice și private va accelera creșterea datoriei globale **PAGINA 12**

PAGINA 12

GRAM AUR = 634,6613 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,6067 RON

EURO = 5,2770 RON

DOLAR = 4,6395 RON

Trump și Xi s-au întâlnit la Casa Albă, în timp ce rivalitatea dintre SUA și China rămâne în fundal

În timp ce liderii lumii se reuneau la Națiunile Unite pentru tradiționala rundă anuală de diplomatie, doi dintre cei mai influenți actori ai politicii globale își mută atenția către un alt loc: Casa Albă. Președintele american Donald Trump și liderul chinez Xi Jinping se întâlnesc joi pentru a doua oară în acest an, într-un moment în care Washingtonul și Beijingul încearcă să mențină sub control cea mai importantă relație bilaterală din lume, în pofida numeroaselor probleme interne și internaționale cu care se confruntă cele două puteri, potrivit Reuters.

Trump l-a primit pe Xi la Casa Albă pentru un summit de stat fastuos, în care simbolistica și ceremonialul sunt așteptate să joace un rol mai important decât eventualele rezultate concrete. Ambii lideri încearcă să transmită imaginea unor relații stabili-

le, chiar dacă rivalitatea strategică dintre SUA și China rămâne profundă.

Contrastul cu reuniunea ONU ridică, în același timp, o întrebare privind relevanța instituției internaționale create după cele două războaie mondiale. În timp ce delegații de la ONU discută despre „multilateralism” și participă la dezbateri privind conflictele globale, Trump și Xi – reuniți în ceea ce președintele american numește „G2” – vor aborda teme precum inteligența artificială, comerțul și apărarea.

Întâlnirea este cea de-a doua din acest an dintre liderii celor mai mari două economii ale lumii, însă reprezintă prima vizită a lui Xi la Washington după mai bine de un deceniu.

SABIN S. BRANDIBURU
(continuare în pagina 11)

IPOTEZE DE WEEKEND

Traectorii disjuncte

Cornel Codiță

Confruntarea dintre China și Statele Unite pentru poziția dominantă în sistemul internațional și, mai ales, pentru organizarea următoarelor „jocuri globale” nu mai poate fi văzută ca amănătată, nici ca lentă. Traectoriile la scară ale celor doi mari actori, superputeri economice, politice și militare din lumea de azi, sunt clare și divergente. Una coboară, alta urcă.

Mare ceremonie mare la Washington. Președintele Chinei, Xi Jinping, se află în vizită oficială în Statele Unite. Prima după un deceniu. America lui Trump. Protocol zero cu tot discursul, încă de la scara avionului. Covorul roșu. Președintele Trump și soția sa, Melania, jos, la scara avionului din care, alina după vreo două minute de la sosirea înălțurii oficiali americani. Xi și Liyuan, soția sa, au coborât de mină, nu înainte de a privi un moment orizontal, peste capetele „munturilor” adunați jos să îi întâmpine. Au coborât cu vâdită atenție și precauție, nu din cauza vreunor îngrijorări privind securitatea personală, ci din cauza dificultăților de conjugare a vârstei personale cu exercițiul coborârii scării. De avion, de sigur. La contactul cu solul Americii, strâng de mână diplomați cordiale, dar mai degrabă reținuți,

gardă militară de onoare, imnuri, drapele. Balletul diplomatic fine trei zile: primire oficială la Casa Albă, discuții în format restrâns în Biroul Oval, discuții în format lărgit în sala de consiliu, cu delegațiile oficiale, cină oficială, vizită culturală. Cum ziceam, tot discursul. Aceasta este butafora. Potemkinada. Dar, în spate?

Am trei ipoteze pe care mă grăbesc să le împărtășesc, începînd cu cea mai puțin realistă.

„Marea împănare”. După ce a făcut un schimb al planelor și s-a repezit cu colții fierăstraiele sancțiunilor economice în platoșa Dragontului Chinez, Trump a băgat de seamă că înainte ca „bestia” să dea mîcar semne că s-ar fi rupt șoldșonii platoșei în care este încheiat, el, atacatorul, și-a rupt nu doar dantura naturală, ci și cele vreo două-trei proteze de înlocuire, foloște succesiv.

(continuare în pagina 3)

Numele țărilor se schimbă mai des decât am putea crede

Schimbarea numelui unui stat nu este deosebit de complicată și nici una atât de rar întâlnită pe cât s-ar putea crede. De la decolonizare și ruperea de trecut până la redefinirea identității naționale, numeroase țări și-au schimbat, după 1945, numele sub care erau cunoscute în lume. Cel mai recent caz este Nauru, care a revenit oficial, în această săptămână, la forma Naoro. România nu a fost ocolită de asemenea idei: în ultimii ani au existat inițiative pentru ca țara să se numească Dacia sau Gheja, însă acestea nu au fost suficiente de solide pentru a modifica ceva.

Nauru devine Naoro

Mica națiune insulară din Pacificul de Sud a revenit în 2026 la denumirea Naoro, considerată de autoritățile sale forma tradițională a numelui țării.

Președintele David Adeang a prezentat schimbarea în discursul susținut la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, la 22 septembrie 2026, afirmînd că țara revine la numele și pronunția folosite în trecut de populația locală. Associated Press relatează că Adeang a deosebit demersul drept o reafirmare a identității naționale. Potrivit unui document publicat de guvernul de la Nauru, propunerea de înlocuire a tuturor referințelor la „Nauru” cu „Naoro” urmărește să onoreze mai fidel moștenirea, limba și identitatea națională. Documentul explică faptul că forma „Nauru” s-a impus pe plan internațional după ce numele local, Naoro, a fost adaptat de vorbitorii străini. Cazul este interesant tocmai pentru că diferențe dintre cele două de numiri este mică.

OCTAVIAN DAN
(continuare în pagina 10)

Construcția bugetară – un impediment real pentru măsurile propuse de Siegfried Mureșan

51

miliarde lei

valoarea cu care trebuie suplimentat anual bugetul MApN pentru creșterea investițiilor în apărare la 5% din PIB propusă de premierul desemnat

Sat mai puțin, salarii taxate mai puțin, pensii indexate, TVA redus la 19%, spatele mai bine finanțat, autostrăzi terminate și investiții în apărare care să ajungă, treptat, la 5% din Produsul Intern Brut sunt măsuri propuse de premierul desemnat Siegfried Mureșan în cele 28 de linii directoriale ale programului său de guvernare. Analizate separat, multe dintre ele sunt necesare, dar privele împreună ridică o întrebare cu privire la finanțarea lor. Cum va plăti, în eventualitatea investițiilor de către Parlament, viitorul guvern Mureșan simultan pentru servicii și investiții mai multe și să încaseze mai puțin din unele taxe, reducând totodată deficitul bugetar care, numai în 2026, este proiectat la aproximativ 127,7 miliarde de lei?

Acesta este miza reală a programului propus de Siegfried Mureșan. Viitoarea guvernare nu va porni cu un buget echilibrat, din care să poată împărți un surplus. Bugetul pe 2026 a fost construit de guvernul Bolojan cu un deficit de circa 6,2% din PIB. Potrivit traectoriei analizate de Consiliul Fiscal, acesta ar trebui să coboare la 5,1% din PIB în 2027 și la 4,2% în 2028. Cu alte cuvinte, viitorul guvern va trebui să găsească bani pentru promisiuni noi în timp ce strânge diferența dintre ce cheltuiește și ce încasează. Iar Consiliul Fiscal avertizează că dobânzile datoriei publice pot apăsa mai greu asupra bugetului decât arată proiecțiile.

Documentul propus de premierul desemnat încearcă să răspundă prin reforma statului: mai puțin parlamentari și secretari de stat, instituții comasate după efectuarea unui audit și jumătate din economiile obținute direcționate, din iulie 2027, spre reducerea taxelor pe salarii. Este una dintre cele mai atractive promisiuni din program, dar și una dintre cele mai expuse la un test simplu: cât economisește, în lei, reforma propusă de Siegfried Mureșan? Dacă reducerea

taxelor salariale ar costa, de exemplu, 5 miliarde lei pe an, regula înscrisă în document ar presupune economii recurente de 10 miliarde lei. Aceasta este un exemplu de calcul, nu o estimare oficială a măsurii.

Fără lista instituțiilor reorganizate, numărul posturilor eliminate și costul tranziției, dividendul reformei rămîne o formulă convingătoare, dar nebugetată.

Aici programul Mureșan se întâlnește cu propunerile concurențiale să. Reforma statului este una dintre cele zece priorități publicate de PSD, după recenta ședință de la Sinaia. AUR cere mai explicit 300 de parlamentari, un guvern cu zece ministere și maximum 50 de secretari de stat. Asemănarea politică este evidentă: economia bugetară mai puțin. Desființarea unui minister poate reduce cheltuielile numai dacă din spate costuri reale, nu dacă oamenii și atribuțiile sunt mutate sub o altă siglă. În această privință, toate cele trei formule trebuie judecate după același criteriu: economii

demonstrate, nu programe mai spectaculoase.

Reducerea TVA, o pierdere bugetară ce ar trebui acoperită printr-o colectare mai bună

O probă a mai grea este reducerea taxei pe valoare adăugată. Siegfried Mureșan promite revenirea la cota de 19%, atunci când situația bugetară o va permite; AUR cere, de asemenea, scăderea cotei de standard de la 21% la 19%. PSD pune accentul pe îmbunătățirea colectării înainte ca statul să introducă taxe noi. Formularea condiționată din programul Mureșan evită să promită o dată imposibil de garantat, dar și permite să prezinte drept obiectiv de guvernare o reducere care s-ar putea să nu aibă loc în următorii ani.

Mărima mizei se vede în buget: încasările din TVA pentru 2026 sunt proiectate la circa 136 miliarde lei.

GEORGE MARINESCU
(continuare în pagina 3)